

בחיוב בקשת מחילה על היזק לחבירו

א. **רמב"ם הל' תשובה** (פ"א ה"א) וכן החובל בחבירו והמזיק ממונו אף על פי ששילם לו מה שהוא חייב לו אינו מתכפר עד שיתודה וישוב מלעשות כזה לעולם

ב. **רמב"ם שם** (פ"ב ה"ט) אין התשובה ולא יום הכפורים מכפרין אלא על עבירות שבין אדם למקום כגון מי שאכל דבר אסור או בעל בעילה אסורה וכיוצא בהן, אבל עבירות שבין אדם לחבירו, כגון החובל את חבירו או המקלל חבירו או גוזלו וכיוצא בהן, אינו נמחל לו לעולם עד שיתן לחבירו מה שהוא חייב לו וירצהו [*], אע"פ שהחזיר לו ממון שהוא חייב לו צריך לרצותו ולשאול ממנו שימחול לו, אפילו לא הקניט את חבירו אלא בדברים צריך לפייסו ולפגע בו עד שימחול לו.

ג. **רמב"ם הל' חובל ומזיק** (פ"ה ה"ט) אינו דומה מזיק חבירו בגופו למזיק ממונו, שהמזיק ממונו חבירו כיון ששילם מה שהוא חייב לשלם נתכפר לו **[**]** אבל חובל בחבירו אע"פ שנתן לו חמשה דברים אין מתכפר לו ואפילו הקריב כל אילי נביות אין מתכפר לו ולא נמחל עונו עד שיבקש מן הנחבל וימחול לו.

ד. **סמ"ג** (עשה ע') אינו דומה מזיק חבירו בגופו למזיק ממונו, שהמזיק ממונו חבירו כיון ששילם מה שהוא חייב לשלם נתכפר לו **[**]** ומכל מקום מצוה לשאול ממנו מחילה כאשר בארנו במצות הוידי [אבל חובל בחבירו אע"פ שנתן לו חמשה דברים אין מתכפר לו ואפילו הקריב כל אילי נביות אין מתכפר לו ולא נמחל עונו עד שיבקש [מחילה] מן הנחבל וימחול לו.

ה. **סמ"ג** (עשה ט"ז) אין התשובה ולא יום הכפורים מכפרין אלא על עבירות שבין אדם למקום כגון מי שאכל דבר אסור או בעל בעילה אסורה, אבל עבירה שבין אדם לחבירו, כגון חובל בחבירו או קללו או גוזלו וכיוצא בהן, אינו נמחל לו לעולם עד שישלם לו מה שחייב לו **[*]** וגם צריך שירצהו ושאל ממנו מחילה], ואפילו לא הקניט את חבירו אלא בדברים צריך לפייסו ולפגוע בו עד שימחול.

ו. **משנה** (בי"ק צב.) אע"פ שהוא נתן לו, אין נמחל לו עד שיבקש ממנו, שנאמר (בראשית כ') ועתה השב אשת וגו'.

• אפשר לפרש שרק המזיק בכוונה, כעין חובל וגוזל, צריך מחילה מלבד התשלומין, על שציער את חבירו, ולא המזיק ממונו שלא בכוונה. לחם משנה (הל' חובל ומזיק) וכפות תמרים (בתוס' יוה"כ ליומא פה:)

• ואפשר לפרש שרק בציער את חבירו בגופו אין לו מחילה וכפרה אלא אם פייסו ומחל לו, אבל במזיק ממונו אין הכפרה תלויה במחילת חבירו, אלא שמ"מ מצוה [מדרבנן] לבקש מחילתו.

מעשה רוקח (הל' תשובה) וש"ת שתי הלחם למהר"ם חגי' (סי' ט"ו)